

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ОБ'ЄМНА ПЛАСТИКА. БАРЕЛЬЄФ

підготовки о/с «Бакалавр»
спеціальності 023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

Силабус освітнього компонента «Об'ємна пластика. Барельєф» підготовки підготовки підготовки бакалавра образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, за освітньо-професійною програмою «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Розробник: Саранчов Богдан Валентинович, асистент кафедри образотворчого мистецтва

Погоджено

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Олександра ПАНФІЛОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № 1 від 26. 01. 2026 р

Завідувач кафедри :

Тетяна ПРОКОПОВИЧ

I. Опис освітнього компонента

Опис подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється вигляді таблиці

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна	Галузь знань Культура, мистецтво Спеціальність 023 - Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Освітньо-професійна програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Бакалавр	Вибіркова
		Рік навчання 3
Кількість годин / кредитів 150 год/5		Семестр 5
		Лекції 10
		Практичні 20
ІНДЗ: нема		Самостійна робота 110
		Консультації 10
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Саранчов Богдан Валентинович

Науковий ступінь:

Вчене звання:

Посада: асистент кафедри образотворчого мистецтва

Контактна інформація (+380504381715)

Розклад занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

В процесі вивчення освітнього компонента «Об'ємна пластика. Барельєф» здобувачі освіти ознайомляться і освоють теоретичні і практичні знання та навички у створенні об'ємних картин (барельєф, горельєф, тиснення), розвинути здібності до аналізу і побудови антропоморфних, зооморфних та абстрактних форм з скульптурної глини та інших пластичних матеріалів.

Навчатися, за допомогою здобуття фундаментального підґрунтя скульптурної грамоти формування вільного володіння навиками ліплення, освоєння прийомів творчого пошуку в розв'язанні практичних завдань, створювати власний творчий продукт з відображення видимої (об'єктивної) реальності.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Об'ємна пластика. Барельєф» є: засвоєння теоретичних і практичних навичок в виконанні об'ємних картин,

медалей та творчих композицій. Формує здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації у сучасному образотворчому мистецтві.

3. Мета і завдання освітнього компонента:

Формування у здобувачів фахових компетенцій в галузі культури і мистецтва, які сприятимуть сформуванню вміння створювати високохудожні оригінальні твори у спеціальності образотворчого та декоративного мистецтва. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Об'ємна пластика. Барельєф» є:

- засвоєння теоретичних основ про побудови та створення антропоморфних і абстрактних об'ємних картин;
- опанування студентами практичних методів побудови просторових форм на площині;
- композиційна побудова сучасних абстрактних форм 20-80% від об'єму на площині;
- формування і закріплення практичних навичок в роботі з скульптурною глиною та іншими пластичними матеріалами;
- закріплення практичних навичок про стильові ознаки та засоби художньої виразності в об'ємних картинах.

Оскільки **soft skills** є інтегральною якістю здобувача вищої освіти, що містить взаємопов'язані компетентності, які сприяють особистісному та професійному зростанню, ОК передбачено розвиток у здобувачів освіти:

Просторове мислення: – здатність мислити формою в тривимірному просторі; розуміння співвідношення об'єму, площини та рельєфу;
– переведення ескізу в пластичну форму.

Увага до деталей і спостережливість: – точність у моделюванні форми, фактури та ритму; – уважність до пропорцій, світлотіньових переходів і пластичних акцентів;
– контроль якості виконання на всіх етапах роботи.

Тактильна чутливість і робота з матеріалом
– відчуття матеріалу (глина, пластилін, гіпс тощо) та його фізичних властивостей; – здатність адаптувати техніку до особливостей матеріалу; – акуратність і технологічна дисципліна.

Творче мислення та образна уява: – здатність створювати художній образ засобами барельєфу; – інтерпретація теми через форму, ритм і пластичну мову;
– пошук індивідуального пластичного рішення.

Самоорганізація та тайм-менеджмент: – планування етапів роботи над барельєфом;
– раціональний розподіл часу між ескізуванням, моделюванням і доопрацюванням; – дотримання термінів виконання завдань.

Критичне мислення та рефлексія: – аналіз власної роботи й уміння бачити помилки;
– сприйняття конструктивної критики та робота над удосконаленням форми;
– усвідомлення художньої якості результату.

Комунікація та презентація: – аргументоване пояснення творчого задуму й пластичних рішень; – участь у групових обговореннях і переглядах робіт;
– вміння презентувати результат професійною мовою.

Відповідальність і професійна етика
– дотримання техніки безпеки під час роботи з матеріалами та інструментами;

- відповідальне ставлення до навчального процесу й результатів праці;
- формування професійної дисципліни майбутнього митця.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю / бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Прак.	Конс.	Сам. роб.	
Змістовий модуль 1. «Скульптура малих форм - напрямки в скульптурі».						
Тема 1. Барельєф, горельєф. Історія виникнення та застосування.	18	2	2	2	12	
Тема 2. Барельєфи в Україні.	18	2	2	2	12	
Тема 3. Матеріали і техніки виготовлення барельєфу.	16	1	2	1	12	
Тема 4. Меморіальні таблиці та медалі.	14		2		12	
Тема 5. Сучасний підхід до створення об'ємних картин. Матеріали та каркаси.	14		2		12	
Разом за змістовим модулем 1	80	5	10	5	60	
Змістовий модуль 2. «Пластичне моделювання різних за жанром малих скульптурних форм»						
Тема 2. 1. «Розетка» на вибір, знайомство з барельєфом та горельєфом. Глина	15	1	2	2	10	15
Тема 2. 2. Композиція з геометричних фігур, комбінація видів рельєфів. Глина	15	2	2	1	10	15
Тема 2. 3. Барельєф, низький рельєф 20%. Погрудний портрет натурника . Глина, Пластилін, Віск	20	1	4	1	14	20
Тема 2. 4. горельєф, високий рельєф 80%. Спрощений портрет з грою світла та тіні, контррельєф. Глина	20	1	2	1	16	20
Разом за змістовим модулем 2	70	5	10	5	50	
Усього годин / балів	150	10	20	10	110	70
Підсумковий контроль						
КР Створити сучасний, модерновий, творчий рельєф на необмежену тематику.						30
Всього балів						100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Контроль здійснюється у формі виконання здобувачем освіти контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні роботи з курсу «Об'ємна пластика. Барельєф» проводяться у формі виконання практичних робіт відповідно до тематики модулю. Оцінка за контрольну модульну роботу доводиться до відома здобувачів освіти не пізніше семи

днів після проведення. Перескладання модульної контрольної оцінки з метою її підвищення не дозволяється.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Опрацювання теоретичного матеріалу і доопрацювання практичних завдань відповідно тем змістових модулів.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Силабус розроблено згідно **2025 Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки**

Згідно Наказу Міністерства освіти і науки України від 26 грудня 2017 року № 1669, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 січня 2018 р. за № 100/31552 Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти. Провести інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності і техніки безпеки з даного ОК.

Аудиторні навчальні заняття проводяться за затвердженим в установленому порядку розкладом. Для успішного засвоєння відповідних фахових компетентностей з даного освітнього компонента здобувач зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та виконувати завдання.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком навчання згідно **2025 ПОЛОЖЕННЯ про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки** за погодженням із керівником курсу та деканатом факультету.

Оцінювання знань здобувача освіти здійснюється згідно **2025 ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки**

Замість практичної поточної роботи, на розгляд викладача, здобувачу може зараховуватись участь у конкурсі чи виставці з скульптури, при умові, що він свою експонував творчу роботу в період залікового кредиту. Згідно з **2024 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки**.

Політика щодо академічної доброчесності.

Викладання курсу ґрунтується на засадах академічної доброчесності. https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/ Практичні роботи студентів мають бути оригінальними творами власного виконання. Приклади можливої академічної недоброчесності – творчий або академічний плагіат. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як повторне проходження оцінювання (повторне виконання завдання відповідної теми).

Здобувачу освіти необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально) не привласнювати чужу інтелектуальну працю; вказувати посилання на першоджерело. У

творчих, дослідницьких, методичних роботах, при виконанні самостійної роботи, слід аргументовано доводити і висловлювати власну думку, спираючись на знання та уміння, здобуті у процесі навчання у ЗВО.

Приклади можливої академічної недоброчесності :

- у практичних завдання – використання чужих робіт, виконаних не власне здобувачем освіти,

- у теоретичних завданнях – відсутність посилань на використані джерела, присвоєння, (без відповідних посилань) чужих умовиводів та міркувань.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідної теми або змістового модуля.

Порушенням академічної доброчесності також вважаються: академічний плагіат, списування, необ'єктивне оцінювання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, кінцевий термін здачі - напередодні модульної контрольної роботи з даного змістового модуля.

Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Здобувач освіти має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, електронною поштою. На запит зацікавлених здобувачів освіти, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи здобувачів освіти. Відвідування таких консультацій за бажанням здобувачів освіти.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Перескладання модулів за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) оцінюється без зниження оцінки.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, Кінцевий термін здачі – напередодні модульної контрольної роботи з даного змістового модуля, або ж на затверджену, на засіданні кафедри дату перегляду академічних робіт в кінці семестру.

Розподіл загальної кількості балів між поточним контролем, підсумковим модульним контролем, екзаменом та критерії оцінювання визначається силабусом ОК і доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом, але бали за це не нараховуються. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, здобувачі освіти має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність здобувача освіти на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з освітнього компонента і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими здобувачами освіти не передбачені.

У випадку, якщо здобувач освіти пропускає заняття з поважної причини, він має змогу надолужити вивчений матеріал, отримавши та виконавши індивідуальне завдання яке

оцінюється згідно оцінювання конкретного пропущеного лекційного чи практичного заняття.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали якщо здобувач виконає власну творчу композицію на одну з заданих тем.

V. Підсумковий контроль

Підсумковим контролем вибіркового ОК «Об'ємна пластика. Барельєф» є залік.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконаних всіх видів робіт, передбачених силабусом. Отже, отримання підсумкових балів відбувається шляхом накопичення балів протягом семестру (практичні аудиторні завдання, завдання винесені на самостійного опрацювання та контрольної роботи).

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
100- 90	Відмінно	Здобувач досконало оволодів технікою створення скульптури, вчасно і у повному обсязі виконав запрограмовані завдання та контрольні роботи, творчо вирішуючи поставлені задачі.
89- 82	Дуже добре	Здобувач загалом оволодів створення скульптури, вчасно і у повному обсязі виконав запрограмовані завдання та контрольні роботи, але не підійшов до завдань творчо
81-75	Добре	Здобувач допускає помилки у техніці створення скульптури, проте вчасно і у повному обсязі виконав запрограмовані завдання та контрольні роботи.
74-57	Задовільно	Здобувач допускає помилки у техніці створення скульптури, композиції, стилістичному вирішенні, не в повному обсязі виконав запрограмовані завдання та контрольні роботи.
56-36	Достатньо	Здобувач допускає грубі помилки у техніці створення скульптури, композиції, стилістичному вирішенні, не в повному обсязі виконав запрограмовані завдання та контрольні роботи.
35-1	Незадовільно	Здобувач загалом не засвоїв техніку створення скульптури, допускає грубі помилки у композиції, стилістичному вирішенні, роботи не закінчені або виконані на низькому рівні

Максимальна кількість балів 100.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем

або прездати якусь тему, створити додаткову скульптурну композицію тощо).

Порядок проведення заліку відбувається у вигляді перегляду представлених здобувачем освіти виконаних робіт за семестр відповідно до поданих тем. Якщо здобувач протягом семестру не виконав належну кількість робіт, або якість виконаних робіт не відповідає позитивній оцінці, в такому випадку залік здійснюється у формі практичної роботи на тематику відповідного модуля (виконання просторової композиція з антропоморфними формами).

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Максимальна кількість балів 100.

90-100 бал. – усі завдання виконані в повному обсязі. Студент проявив креативність мислення, що відобразилося у оригінальності форм виконаних завдань. Зроблені цікаві висновки до кожної теми з власними ідеями задіяння набутих компетентностей та отриманих знань.

82-89 бал – завдання виконані у повному обсязі. Допущені невеликі недоліки – проявлена недостатня креативність мислення.

75-81 бал. – обсяг виконання завдань з порушеннями до вимог. Допущені певні недоліки у представлення матеріалу, аналізу. Непроявлені оригінальність та креативність за осмисленою тематичною інформацією.

67-74 бал. – неповний обсяг виконання завдань. Не дуже вдало підібраний візуальний матеріал щодо тематики завдань. Робота без креативних думок і смислового навантаження.

60-66 бал. – неповний обсяг виконаних завдань. Не проявлено у висновках до кожної теми креативного мислення та зачатків прогнозування щодо застосування отриманих компетентностей у майбутній роботі. Відсутня презентаційна складова творчої роботи.

1-59 бал. – Завдання виконані або частково, або не виконані зовсім. Не дотримано вимог до виконання завдань. Не опановано потрібні компетентності, не засвоєно потрібний обсяг знання для професійної роботи.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Боднар О.Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві: Монографія. Львів: НВФ «Українські технології», 2005. 198 с.
2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти: навчальний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ: Вища школа, 2002. 188 с.
3. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення: навчально-методичний посібник. Харків: ХДАДМ, 2003. 256 с.
4. Красноголовець О. С. Основи скульптури: Навч. посіб. К.: Знання, 2008. 171 с., 28 с. іл
5. Крвавич Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво. У 3 ч. Львів: Світ. 2003. 256 с.
6. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ: Каравелла, 2004. 304с.
7. Прокопович Т. А., Галькун Т. Д. «Живопис, Рисунок, Скульптура»: методичні вказівки до виконання практичних завдань з освітніх компонентів: «Живопис», «Рисунок» «Скульптура». Луцьк, 2022. 31 с.
8. Прокопович Т.А. Рисунок, як основа в живописі та скульптурі. Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф., Луцьк, 29 трав., 2020. Вип.1. С. 86-89.
9. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: навч. посібник. Львів: Аверс, 2010. 496 с.
10. Українське мистецтво у полікультурному просторі. Київ: ЕксОб ,. 2000.208 с.
11. Хмельовський О.М. Теорія образотворення: Кн. 5. Композиція. Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2005. 408 с.
12. Яцуненко А. А. Пластика. Види рельєфів: основи ліплення / А. А. Яцуненко. Львів: ЗУКЦ, 2012. 80 с.: іл